

Upozorňujeme na dvě rizika vládního návrhu změn ve využití asistentů pedagoga ve školách a navrhujeme jejich možná řešení

Datum 3.10.2026
Subjekt EDUin
Region Česká republika
Kategorie Politika, Štátna správa a samospráva, Školstvo

Vláda první říjnové pondělí projedná novelu školského zákona, která navrhuje změny v systému podpory asistentů pedagoga v základních školách a školních družinách. EDUin upozorňuje na dvě rizika předloženého návrhu a v odborném stanovisku předkládá jejich možné řešení.

[Návrh novely školského zákona](#) plánuje zrušit asistenty pedagoga jako individuálně financované podpůrné opatření vázané na konkrétního žáka a doporučení školského poradenského zařízení. Namísto toho **by školám stát nově vypočítal maximální financovaný rozsah práce asistentů - takzvaný PHAmax - a ředitel by na základě něj mohl rozhodovat o tom, jak pro školu přidělené úvazky asistentů rozdělí mezi žáky, třídy a družinu.** Návrh má také posílit metodické vedení a profesionalizaci asistentů i to, aby byli celkově součástí pedagogického týmu, nikoliv jako osobní pomocníci konkrétního dítěte.

„Předložený návrh adekvátně reaguje na hlavní slabiny současného systému působení asistentů pedagoga v českých školách. Jsou přidělováni ke konkrétnímu žákovi, jejich opakované doporučování prostřednictvím školských poradenských zařízení je administrativně náročné a financování pro školy obtížně předvídatelné. V tomto ohledu návrh přináší změny k lepšímu. **Upozorňujeme však na dvě oblasti, které je třeba v rámci legislativního procesu ještě ošetřit,**“ vysvětluje programový ředitel EDUinu **Jan Vöröš Mušuta.**

„Předložený návrh adekvátně reaguje na hlavní slabiny současného systému působení asistentů pedagoga v českých školách. Upozorňujeme však na dvě oblasti, které je třeba v rámci legislativního procesu ještě ošetřit.“

Jan Vöröš Mušuta, programový ředitel EDUinu

Tou první je potřeba **sledovat a ošetřit školy s větším počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.** „Vzniká zde jistý paradox: reforma vedená snahou posílit inkluzi může mít největší negativní dopad na školy, které ji dosud nejdůsledněji naplňovaly,“ upozorňuje Mušuta. EDUin proto ve svém stanovisku navrhuje, aby v rámci parametrů, podle kterých se budou přidělovat školám výše úvazků asistentů, bylo ještě více zohledněno složení žáků dané školy (speciální parametr) na úkor počtu a naplněnosti tříd (základní parametr). **Pro školy s vyšším počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami může být zavedené víceleté přechodné období k nižšímu počtu asistentů pedagoga.** Nabízí se i opatření v podobě stanovení maximálního meziročního poklesu úvazků asistentů pedagoga u jedné školy.

Druhá riziková oblast souvisí s tím, že **novela** ruší individuální nárok na asistenta pedagoga, přitom

však **neobsahuje žádné pojistky pro případy, kdy normou určený počet úvazků asistenta pedagoga nebude odpovídat reálným potřebám školy a žáků.**

„Může se tak dít například ve chvílích, kdy do školy přijde žák s vysokou potřebou podpory v průběhu školního roku, nebo kdy bude více žáků s potřebou podpory v jedné třídě,“ upozorňuje Mušuta. Doplňuje i situaci malých škol, kterým může normativní výpočet přidělit pouze zlomek potřebného úvazku asistenta pedagoga.

„Vzniká zde jistý paradox: reforma vedená snahou posílit inkluzi může mít největší negativní dopad na školy, které ji dosud nejdůsledněji naplňovaly.“

Jan Vöröš Mušuta, programový ředitel EDUinu

EDUin proto ve stanovisku **navrhuje zřídit možnosti škol žádat o mimořádnou podporu nad rámec parametrizovaných úvazků.** Nabízí se několik způsobů, jak tohoto účelu dosáhnout a zároveň minimalizovat rizika nekontrolovatelného nárůstu požadavků na financování asistentů pedagogů ze státního rozpočtu. **Řešení je možné z úrovně obcí, krajů nebo celorepublikově:**

- Za zajištění podmínek pro plnění povinné školní docházky je odpovědná **obec, ve které žáci bydlí.** Obce zároveň rozhodují o organizačním uspořádání škol na svém území. Nabízí se tedy možnost explicitně pojmenovat odpovědnost obcí zajistit dodatečné financování asistentů pedagoga nad rámec parametrizovaných pozic v případě, že je to objektivně potřeba. Takové opatření by zároveň motivovalo obce jako zřizovatele škol předcházet dvěma nejčastějším případům, kdy může nedostatek asistentů nastat (existence škol s nízkým počtem žáků na třídu a existence škol s vysokou koncentrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami).
- Alternativně by o žádosti mohl rozhodovat a náklady hradit příslušný **krajský úřad** z krajské rozpočtové rezervy. Úřad může vyhodnotit konkrétní situaci a reagovat rychle. Zároveň by vzhledem ke způsobu financování hleděl na efektivitu vynakládání finančních prostředků.
- Další alternativou je **centrální rozhodování prostřednictvím MŠMT nebo NPI** – to by umožnilo nastavit pravidla jednotněji a spravedlivěji.

Doporučení EDUinu k návrhu MŠMT na změny ve využívání asistentů pedagoga ve školách

EDUin doporučuje:

- přijmout parametrizaci jako základní a předvídatelný způsob financování asistentů pedagoga,
- upravit koeficienty tak, aby více zohledňovaly koncentraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nepoškozovaly proinkluzivní a malé školy,
- zavést víceleté přechodné období a omezit maximální meziroční pokles úvazků jedné školy,
- před zavedením zveřejnit podrobnou simulaci redistribučních dopadů,
- umožnit škole, poradenskému zařízení i rodině požádat o dodatečnou podporu,
- po prvním a druhém roce fungování zveřejnit nezávislé vyhodnocení dopadů na žáky, školy a regionální nerovnosti.

<https://www.eduin.cz/clanky/eduin-tz-asistenti-pedagoga-novela-rizika>